

HARUKI
MURAKAMI

BOG 1

MORDET PÅ
KOMMANDANTEN

EN IDE VISER SIG

KLIM

PROLOG

Da jeg vågnede af min korte middagslur den dag, sad Manden uden Ansigt foran mig. Han sad i stolen over for sofaen, hvor jeg havde lagt mig, og så direkte på mig med øjne, jeg kun kunne forestille mig.

Han var høj og havde det samme tøj på som sidst, jeg så ham. En sort, bredskygget hat, der skjulte halvdelen af det ansigtsløse ansigt, og en lang, mørk frakke.

“Jeg er kommet for at få malet mit portræt,” sagde han efter at have sikret sig, at jeg var helt vågen. Han talte lavmælt med en stemme, der var både klangløs og blottet for varme. “Det lovede du mig. Kan du huske det?”

“Ja, det kan jeg godt huske, men jeg havde jo ikke noget papir, så jeg kunne tegne dig,” svarede jeg med en stemme, der ligesom hans var uden klang og varme. “I stedet gav jeg dig en pingvinamulet som pant.”

“Og den har jeg taget med i dag,” sagde han og rakte højre hånd frem. Han havde meget lange fingre, og i hans håndflade lå en lille plasticpingvin. Den havde hængt som amulet i en mobiltelefon. Han smed den på sofabordet af glas. *Klak*, sagde det.

“Her, den kan du vist godt få brug for. Det er en amulet, der kan beskytte dem, du holder af. Til gengæld vil jeg bede dig male mit portræt.”

Jeg tøvede og udbrød så hæst: “Det kan du sagtens bede mig om, men jeg har altså aldrig prøvet at male et portræt af et menneske uden ansigt.”

“Jeg har hørt, at du er en uovertruffen portrætmaler, og der er jo en første gang for alting,” sagde Manden uden Ansigt og lo. Det gik jeg i det mindste ud fra. Lyden, der mindede om en latter, rungede hult som blæsten dybt inde i en grotte.

Han tog den sorte hat, som skjulte halvdelen af ansigtet, af. Der, hvor ansigtet skulle være, var der ingenting, blot hvirvler af mælkehvid tåge.

Jeg rejste mig og gik ind i atelieret for at hente en skitseblok og en blød blyant. Så satte jeg mig i sofaen for at tegne Manden uden Ansigt, men jeg anede ikke, hvor jeg skulle begynde, eller hvordan jeg skulle gribe det an, for der var jo ingenting. Hvordan kan man tegne noget, der ikke er der? Desuden skiftede den mælkehvide tåge, der omgav det, der ikke var der, uophørligt form.

“Du må godt skynde dig,” sagde han. “Jeg kan ikke blive her så længe.”

Hjertet hamrede i mit bryst. Jeg havde ikke ret meget tid. Jeg skulle skynde mig. Men min hånd med blyanten stod stille i luften, og jeg var ude af stand til at bevæge den. Det føltes næsten, som om den var frosset fast fra håndledet og ud. Han havde ret; der var nogle, jeg

måtte beskytte. Og det eneste, jeg forstod mig på, var at male billeder. Men hvorfor kunne jeg så ikke male Manden uden Ansigt? Jeg anede ikke, hvad jeg skulle gøre, sad blot og stirrede på tågehvirvlerne.

“Undskyld, men jeg har ikke mere tid nu,” sagde han lidt efter og pustede en tyk tåge af hvid ånde ud af den mund, der ikke var der.

“Vent lidt. Det tager kun et øjeblik ...”

Manden tog den sorte hat på igen, så det ansigtsløse ansigt atter lå halvt i skygge. “Jeg kommer igen en anden gang. Måske vil du kunne tegne mig til den tid. Indtil da beholder jeg pingvinamulletten.”

Og væk var Manden uden Ansigt. Han forsvandt ud i luften som en dis, der blæses væk af et pludseligt vindstød. Det eneste, der var tilbage, var den tomme stol og glassofabordet. Dog uden pingvinamulletten.

Det føltes som en kort drøm, men jeg var udmærket klar over, at det ikke var en drøm. Havde det været det, ville den verden, jeg levede i, være blevet til en drøm.

Måske ville jeg en dag kunne portrættere ingenting. Ligesom en vis maler havde kunnet male billedet med titlen *Mordet på kommandanten*. Men jeg havde brug for tid, før det kom så vidt. Jeg var nødt til at gøre tiden til min ven.

Kapitel 1

HVIS OVERFLADEN ER LIDT DUGGET

Fra maj måned det år til begyndelsen af det næste boede jeg oppe på et bjerg ved indgangen til en lille dal. Om sommeren regnede det uden ophør inde i dalen. Det skyldtes sydvestenvinden, der kom ind fra havet. Den blæste de regntunge skyer ind i dalen, og når de langsomt steg op langs bjergsiderne, begyndte det at regne. Uden for dalen var vejret for det meste godt. Huset var bygget nogenlunde på grænsen mellem de to vejrlig, og selvom det var tørvejr omme foran huset, regnede det ofte voldsomt i haven. I starten syntes jeg, at det var virkelig underligt, men jeg vænnede mig til det og fandt det snart ganske naturligt.

Når det blæste, svævede de lavhængende, løsrevne skyer frem og tilbage over de nøgne bjergsider som fordums vildfarne sjæle på jagt efter tabte erindringer. Og der var tidspunkter, hvor kridhvidt regn dansede lydløst i vinden som fine snefnug. Det blæste næsten altid, og selv uden aircondition var sommeren til at holde ud.

Huset var lille og gammelt, men haven kæmpestor, og i ly af det højt voksende, tætte græs derude var

en kattefamilie flyttet ind. Da gartneren kom og slog græsset, flyttede den et andet sted hen. Måske syntes den ikke længere, der var hyggeligt. Det var en stribet hunkat med tre killinger. Hun var så hærget og udmagret, at det var ufatteligt, at hun overlevede.

Huset lå som sagt på en bjergtop, og når man gik ud på den sydvestvendte terrasse, kunne man mellem træerne i skoven nedenfor skimte havet, men ikke mere end som en håndvask fuld af vand, og det var blot et lille bitte fragment af det kæmpestore Stillehav. Ifølge en af mine bekendte, der er ejendomsmægler, varierer prisen for et stykke jord voldsomt, alt efter hvor meget hav man kan se. Jeg var ligeglad med, om jeg kunne se hav eller ej. Det lille fragment af havet i det fjerne lignede i mine øjne blot en trist klump bly. Jeg forstod ikke, hvorfor folk så gerne ville se havet. Jeg holdt meget mere af at kigge ud på bjergene på den anden side af dalen, der hele tiden ændrede sig i takt med vejret og årstidernes gang. Jeg blev aldrig træt af at følge med i de betagende forandringer.

På det tidspunkt var min kone og jeg flyttet fra hinanden og var nået så langt som til at underskrive skilsmissepapirerne, men siden skete der alt muligt, og det endte med, at vi flyttede sammen igen.

Hvad der egentlig skete, er svært at sige, når vi, der var en del af det, ikke engang kunne finde ud af, hvordan årsag og virkning hang sammen. Måske kan man udtrykke det helt kort ved at sige, at vi fandt

sammen igen, men at de ni måneder mellem vores to perioder med samliv (tiden før og tiden efter) var som en dyb kanal gravet tværs hen over en landtange.

Ni måneder ... Jeg kan ikke rigtig afgøre, om det var lang eller kort tid at være væk fra hinanden. Når jeg tænker tilbage på det, virker det både som en evighed og som et kort øjeblik. Min opfattelse skifter fra dag til dag. På fotos ser man ofte en pakke cigaretter anbragt ved siden af et objekt, så man kan se, hvor stort objektet er, men cigaretpakken, der stod ved siden af billedet i min hukommelse, udvidede sig og trak sig sammen alt efter mit humør. Og ligesom ting og fænomener uophørligt ændrede sig inden for rammen af min hukommelse, blev den målestok, der burde være konstant, også ved med at ændre sig.

Det var ikke alle mine minder, der udvidede sig og trak sig sammen på den der tossede måde. Grundlæggende havde mit liv været roligt og regelmæssigt og meget normalt. Det var kun disse ni måneder, der kastede mig ud i en uforklarlig og helt kaotisk situation, som på alle måder var speciel og usædvanlig for mig. Jeg følte mig som en svømmer, der pludselig blev opslugt af en kæmpestor, uforklarlig strømhvirvel, mens han svømmede rundt midt ude på det blikstille hav.

Når jeg tænker tilbage på det, der skete dengang (og ja, det, jeg skriver her, er baseret på minder om noget, der skete for mange år siden), mister det ofte både betydning og proportioner, og sammenhængen bliver uklar, ligesom den logiske rækkefølge også

hurtigt ændrer sig, når jeg betragter det på afstand. Jeg vil dog, så vidt mine evner tillader det, forsøge at skrive historien ned så systematisk og logisk som muligt. Det er muligt, at det ikke lykkes, men jeg har tænkt mig at gøre mit bedste og klamre mig til min egen, midlertidige målestok, ligesom den hjælpeløse svømmer klamrer sig til et stykke drivtømmer.

Det første, jeg gjorde, da jeg flyttede ind i huset, var at anskaffe mig en billig, brugt bil. Den bil, jeg hidtil havde kørt i, var kørt død og sendt til ophugning, og jeg var nødt til at købe en ny. Når man bor alene i bjergene langt fra en større provinsby, skal man have en bil for at kunne købe ind. Så jeg tog hen til en brugtvognsforhandler i en forstad til Odawara og fandt en Corolla-stationcar til en billig penge. Sælgeren sagde, at den var dueblå, men for mig mindede farven mere om ansigtskuløren hos et menneske, der har været hærget af lang tids sygdom. Den havde kun kørt 36.000 kilometer, men havde været involveret i en ulykke, så der var et stort nedslag i prisen. Jeg prøvekørte den, og der lod ikke til at være noget galt med hverken bremses eller dæk, og da jeg nok ikke kom til at køre særlig meget på motorvej, var det godt nok til mig.

Jeg lejede huset af min ven Masahiko Amada. Vi havde gået i samme klasse på kunstakademiet. Han var to år ældre end mig og en af mine få venner fra dengang, og vi var blevet ved med at ses efter studietiden. Han

havde opgivet maleriet efter sin afsluttende eksamen og arbejdede som grafisk designer på et reklamebureau. Da han hørte, at jeg skulle skilles og ikke havde noget sted at bo, spurgte han, om jeg ville passe hans fars gamle hus, som stod tomt. Hans far, Tomohiko Amada, var en berømt nihonga-maler og havde et hus, der også fungerede som atelier, oppe i bjergene uden for Odawara. Her havde han tilbragt ti gode år alene, efter at hans hustru døde. Da han for nylig havde fået konstateret fremskreden demens, var han kommet på et luksus-plejehjem i Izu-Kogen, og hans hus havde stået tomt i flere måneder.

“Jeg ved godt, at det ligger på toppen af et bjerg, og at det ikke er særlig praktisk, men jeg garanterer hundrede procent for, at der er stille. Det er det ideelle sted for en maler, for der er absolut intet til at distrahere dig,” sagde Masahiko.

Huslejen var nærmest symbolsk.

“Jeg er bange for, at huset bliver ødelagt, når det står tomt, og at der kommer indbrud eller opstår brand. Alene tanken om, at der bor nogen, vil være en stor lettelse. Huslejen er meget lav, men jeg tænkte, at du ikke ville bryde dig om at bo der helt gratis, til gengæld kan jeg blive nødt til at sige dig op med kort varsel.”

Det havde jeg ingen indvendinger mod. Jeg havde ikke flere ejendele, end at de kunne være i bagagerummet i en lille bil, og hvis han bad mig om at flytte, kunne jeg være ude dagen efter.

Jeg ankom til huset i begyndelsen af maj måned i

Golden Week. Huset var lille og bygget i vestlig stil i ét plan og mindede mest af alt om en hytte, men det var rigeligt stort til en person. Bjerget, det lå på, var ikke så stort og omgivet af en lille skov, og ikke engang Masahiko var helt klar over, hvor stor grunden var. Ude i haven stod der et stort fyrretræ, hvis tykke grene strakte sig mod alle fire verdenshjørner, der lå store sten hist og her, og så voksede der den smukkeste bananpalme ved siden af en stenlygte.

Og Amada havde ret i, at der var meget stille, men når jeg ser tilbage på den tid nu, kan man ikke sige, at der ikke var noget til at distrahere mig.

I de godt otte måneder, jeg var skilt fra min kone og boede i dalen, havde jeg affærer med to kvinder. De var begge gift, den ene var yngre end mig, den anden ældre, og de var begge to elever på malerskolen, hvor jeg underviste.

Jeg udnyttede situationen og lagde an på dem (hvilket jeg normalt aldrig ville have gjort, da jeg er meget genert og ikke har for vane at gøre den slags), og de afviste mig ikke. Jeg ved ikke hvorfor, men på det tidspunkt var det let for mig at spørge, om de ville i seng med mig; det virkede så selvfølgeligt. Det føltes slet ikke, som om jeg udnyttede min position som lærer til at forføre dem. Det var lige så naturligt at have en affære med dem som at spørge et tilfældigt menneske på gaden, hvad klokken er.

Den første kvinde, jeg havde et forhold til, var sidst i tyverne og meget høj med store, mørke øjne. Hun havde små bryster og smalle hofter. Panden var bred, håret glat og smukt og ørerne store i forhold til hendes statur. Det kan godt være, at man ikke normalt ville kalde hende for smuk, men hun havde et meget specielt og uudgrundeligt ansigt, som måtte give enhver kunstmaler lyst til at male hende (det var jeg jo, og jeg havde da også tegnet hende adskillige gange). Hun havde ingen børn. Hendes mand underviste i historie på et privat gymnasium og bankede hende derhjemme. Han måtte ikke slå eleverne og fik vel afløb for sine frustrationer på den måde. Han slog hende dog aldrig i hovedet, men når hun tog tøjet af, kunne jeg se, at hun havde ar og blå mærker overalt på kroppen. Hun ville ikke have, at jeg så det, så hun sørgede altid for, at der var mørkt i rummet, før hun klædte sig af og gik i seng med mig.

Hun var nærmest uinteresseret i sex. Hun blev aldrig rigtig våd, og når jeg trængte ind i hende, gjorde det ondt. Selv når jeg gav mig god tid til et langt forspil og brugte glidecreme, hjalp det ikke. Smerterne var voldsomme, og de syntes ikke at blive mindre. Af og til skreg hun højt af smerte.

Alligevel ville hun gerne have sex med mig, eller hun havde i hvert fald ikke noget imod det. Gad vide hvorfor? Måske kunne hun godt lide, at det gjorde ondt. Eller måske var det manglen på nydelse, hun gik efter. Eller også ønskede hun på en eller anden måde

at blive straffet. Det er ikke let at vide, hvad folk vil have her i livet, men der var én ting, hun i hvert fald ikke ville have, og det var nærhed.

Hun brød sig hverken om at komme hjem til mig eller om, at jeg kom hjem til hende, så vi tog altid min bil og kørte uden for byen til kysten og et mindre hotel for par som os, hvor vi gik i seng med hinanden. Vi mødtes for det meste på parkeringspladsen foran et cafeteria, ankom til hotellet lidt over et om eftermiddagen og forlod det igen inden klokken tre. Når vi mødtes, havde hun altid store solbriller på, også selvom det var overskyet eller regnede. En dag kom hun ikke som aftalt, og hun holdt også op med at komme til min undervisning, og således endte vores korte affære, næsten før den var begyndt. Jeg vil tro, at vi nåede at gå i seng med hinanden fire-fem gange.

Den næste gifte kvinde, jeg havde et forhold til, havde et lykkeligt familieliv. Eller hun lod i hvert fald til at være tilfreds med sit liv. På det tidspunkt var hun enogfyrre år gammel (så vidt jeg husker) og fem år ældre end mig. Hun var lille, havde regelmæssige træk og var altid meget smagfuldt klædt. Hun havde ikke et gram overflødig fedt på maven, fordi hun gik til yoga hver anden dag, og så kørte hun i en rød Mini Cooper. Hun havde lige købt den, og på solskinsdage skinnede den langt væk. Hun havde to døtre, der begge gik i en dyr privatskole i Shonan, hvor hun selv havde gået som barn. Hendes mand var chef for et

eller andet firma. Jeg havde ikke fået at vide hvilket (og det interesserede mig heller ikke).

Jeg ved ikke, hvorfor hun ikke straks afviste mit uforkammede frække tilbud, men måske havde jeg en særlig magnetisk tiltrækningskraft i den periode, der sugede hendes sjæl (eller hvad man nu skal kalde det) hen mod mig som et lille stykke jern. Eller også havde det absolut intet med hverken sjæl eller tiltrækningskraft at gøre. Måske trængte hun bare til sex, og jeg var 'den mand, der tilfældigvis var ved hånden'.

I hvert fald kunne jeg på det tidspunkt uden tøven og som noget ganske selvfølgeligt give hende det, hun havde brug for, hvad det så måtte være. I begyndelsen lod det til, at hun slappede af og nød vores forhold. Og hvad angik det rent fysiske (der er ikke rigtig noget andet at tale om), kunne det ikke have været mere harmonisk. Til min overraskelse slog det mig, at vi gik til sagen så uforbeholdent og uforstilt, at det var meget tæt på at være abstrakt.

Men så må hun være kommet til sin sunde fornuft igen, for en tidlig, strålende klar vintermorgen ringede hun og sagde med en stemme, der lød, som om hun læste op: "Det er bedst, at vi ikke ses mere. Det her fører ingen vegne." Eller noget i den stil.

Og hun havde ret. Der var ingen fremtid i vores forhold.

Mens jeg gik på kunstakademiet, malede jeg hovedsageligt abstrakt. Abstrakt maleri er et vidt begreb,

og jeg ved knap nok selv, hvilken form eller indhold mine billeder havde, men det var billeder 'uden noget konkret motiv, hvor jeg gav los og malede, som jeg ville'. Jeg havde fået et par mindre priser, når jeg udstillede, og mine billeder havde været bragt i nogle kunsttidsskrifter. Der havde også været lærere og venner, der roste dem og opmuntrede mig, og selvom jeg næppe kunne basere min fremtid på det, så havde jeg trods alt et vist talent. Men mine oliemalerier krævede meget store lærreder og derfor også masser af maling, så udgifterne var store. Jeg behøver næppe sige, at sandsynligheden for, at en generøs person ville dukke op og investere i adskillige af en ukendt malers kæmpestore, abstrakte malerier og hænge dem op hjemme hos sig selv, nærmest var lig nul.

Jeg kunne altså ikke leve af de billeder, jeg gerne ville male, så da jeg var færdig på kunstakademiet, begyndte jeg at male portrætter på bestilling for at tjene til dagen og vejen. Jeg malede figurative billeder af direktører, betydningsfulde personer fra videnskabelige selskaber, parlamentsmedlemmer og lokale berømtheder; den slags personer, man nok vil kalde for 'samfundets grundpiller' (selvom der var forskel på, hvor tykke disse grundpiller var). Folk ville have en realistisk, værdig og harmonisk stil. Det var trods alt billeder, der skulle kunne hænge på væggene i receptioner og på direktørkontorer. Jeg blev altså nødt til at arbejde med noget, der var stik modsat det, jeg personligt drømte om at lave. Og det siger jeg ikke af kunstnerisk hovmod.

Min tidligere lærer fra kunstakademiet havde introduceret mig til et lille firma i Yotsuya, der havde specialiseret sig i portrætmalerier, og her fik jeg en eksklusiv kontrakt som portrætmaler. Jeg fik ikke noget fast honorar, men hvis jeg var flittig, kunne jeg lige akkurat tjene nok til, at en enlig, ung mand som mig kunne klare sig. Jeg levede et beskedent liv med en lille lejlighed ud til Seibu Kokubunji-jernbanelinjen, tre måltider mad om dagen, lidt billig vin i ny og næ og en sjælden tur i biografen med en veninde. I flere år arbejdede jeg koncentreret med portrætmaleri i én periode for at spare sammen til en anden kortere periode, hvor jeg kunne male de billeder, jeg havde lyst til. Dengang betragtede jeg naturligvis kun portrætmaleriet som en måde at tjene penge på og havde ikke i sinde at blive ved med det i al evighed.

Rent arbejdsomæssigt faldt det såkaldte portrætmaleri mig let. Mens jeg gik på universitetet, arbejdede jeg kortvarigt hos et flyttefirma, og jeg havde også haft et job som ekspedient i en døgnkiosk, og sammenlignet med disse job var det både fysisk og psykisk meget lettere at male portrætter. Da først jeg havde fundet teknikken, var det blot at gentage den samme proces igen og igen, og snart tog det mig ikke særlig lang tid at male et portræt. Det var lidt ligesom at styre et fly, der var sat på autopilot.

Mens jeg lidenskabsløst fortsatte med dette arbejde i et år, fandt jeg ud af, at mine portrætter blev solgt for en meget højere pris, end jeg havde troet. Og at mine

kunder var hundrede procent tilfredse. Hvis kunderne er utilfredse, og man gang på gang får klager over kvaliteten af ens portrætter, får man selvfølgelig ikke mere at lave, eller også bliver ens kontrakt opsagt. Men hvis man får god omtale, er der masser at lave, og honoraret stiger for hvert billede, man maler. Snart var det blevet et fuldtidsjob for mig at male portrætter, og selvom jeg var helt ny, fik jeg hele tiden mere og mere at lave, og min løn steg også ganske pænt. Min chef var glad for kvaliteten af det, jeg leverede, og der var også kunder, der roste mine værker og sagde: "Det her har et særligt touch."

Jeg forstod ikke selv, hvorfor mine portrætter blev så populære. Jeg lagde ikke særlig megen entusiasme i dem og udførte bare ordrene i den rækkefølge, jeg fik dem. Hvis jeg skal være ærlig, så husker jeg den dag i dag ikke, hvem jeg har malet, ikke et eneste ansigt. Dog må jeg sige, at jeg virkelig gerne ville være maler, så når jeg greb penslen og stillede mig hen til lærredet, kunne jeg ikke, uanset hvad motivet var, male noget juks. Gjorde jeg det, ville jeg besudle mit talent som maler og svigte det fag, jeg brændte for. Så selvom jeg ikke var stolt af det, jeg malede, kunne jeg ikke få mig selv til at male billeder, jeg ville skamme mig over. Man kunne måske sige, at jeg havde en vis arbejdsmoral. I hvert fald kunne jeg ikke gøre det anderledes.

Og så er der lige en ting mere; da jeg kastede mig over portrætmaleriet, insisterede jeg fra starten af på

konsekvent at male på min egen måde. For det første bad jeg ikke folk om at sidde model. Når jeg fik en bestilling, startede jeg med at tale med kunderne (altså dem, hvis portræt jeg skulle male). Jeg bad dem sætte en time af, så vi kunne sidde og tale sammen. Ikke andet. Jeg lavede ingen skitser. Jeg spurgte dem om forskellige ting, og de svarede. Hvornår de var født, hvor de var vokset op, hvilken familie de kom fra, hvordan deres barndom havde været, hvilke skoler de havde gået på, hvilket arbejde de havde, om de havde en familie, og hvordan de var endt der, hvor de var nu, og så videre. Vi talte også om deres hverdag og om, hvad der interesserede dem. De fleste ville gerne fortælle om sig selv, nogle endda meget ivrigt (måske var der ikke andre, der lyttede til dem), og der var samtaler, der kom til at vare både to og tre timer. Derefter lånte jeg fem-seks fotografier af dem. Helt almindelige snapshots i hverdagsagtige situationer. Og nogle gange (ikke altid) tog jeg selv et par portrætbilleder fra forskellige vinkler med et lille kamera. Mere skulle der ikke til.

“Skal jeg virkelig ikke sidde model til portrættet?” spurgte de fleste bekymret. De havde alle forberedt sig på det, lige fra da de besluttede, at de ville have malet deres portræt. En maler skal – selvom han i dag vel ikke behøver have baskerhue på – med alvorlig mine gribe penslen, vende sig om mod lærredet og have en model, der sidder musestille. Helt uden at røre sig. Det er den situation, folk forestiller sig, fordi de har vænnet sig til det fra film og den slags.

“Vil De da gerne det?” spurgte jeg til gengæld. “Det er hårdt at sidde model til et billede, når man ikke har prøvet det før. Man skal sidde længe i den samme stilling uden at røre sig, og man får ondt i ryggen af det. Men hvis De virkelig gerne vil, kan jeg godt gøre det på den måde.”

Og selvfølgelig havde nioghalvfems procent af mine kunder ikke lyst til det. Det var ofte mennesker, der havde alt for meget at lave, eller også var det pensionister i en meget høj alder, som gerne ville slippe for meningsløse pinsler, hvis det var muligt.

“Det er rigeligt for mig at mødes på den her måde og tale sammen,” beroligede jeg dem. “Resultatet bliver det samme, hvad enten De sidder model eller ej. Hvis ikke De bliver tilfreds med billedet, påtager jeg mig det fulde ansvar og maler et nyt.”

Efter to uger var portrættet færdigt (selvom der gik adskillige måneder, før malingen var helt tør). Langt vigtigere end at have dem, jeg skulle portrættere, siddende foran mig, var det at have et livagtigt minde om dem (faktisk forstyrrede deres tilstedeværelse mig i mit arbejde). Mine minder var nærmest tredimensionale, og jeg kunne overføre dem direkte til lærredet. Jeg var åbenbart fra fødslen blevet begavet med en visuel hukommelse, og denne evne – eller rettere denne særlige teknik – blev mit vigtigste redskab som professionel portrætmaler.

En meget stor del af mit arbejde bestod i at føle en vis grad af sympati for kunden, så under den indledende

timelange samtale anstrengte jeg mig altid for at finde bare én ting, jeg kunne lide hos kunden. Der var selvfølgelig kunder, jeg slet ikke brød mig om, og hvis jeg havde fået at vide, at jeg skulle omgås dem privat fremover, ville jeg være meget tilbage. Men eftersom jeg kun skulle være sammen med disse 'gæster' på et afgrænset sted og i et kort tidsrum, var det ikke så svært at finde en eller to egenskaber hos dem, som jeg kunne holde af. Hvis man virkelig ser ind bag overfladen hos folk, vil der uvægerligt hos alle være et eller andet derinde, der stråler. Når jeg havde fundet det, og overfladen måske var lidt dugget (det var den vist i de fleste tilfælde), tog jeg en klud og tørrede duggen væk, og således kom netop denne følelse til at stråle ud fra billedet.

På den måde endte jeg på et eller andet tidspunkt som professionel portrætmaler. Og i denne lille og specialiserede verden blev jeg også til en vis grad et kendt navn. Da jeg blev gift, brugte jeg det som undskyldning for at opsige min kontrakt med firmaet i Yotsuya, blev selvstændig og tilknyttet et agentur, der var specialiseret i kunstmaleri, hvor jeg fik portrætopgaver på langt gunstigere betingelser end før. Direktøren for agenturet var ti år ældre end mig og en dygtig og meget ambitiøs person. Han opfordrede mig til at være mere dedikeret over for mig selv og mit arbejde. Jeg malede portrætter af meget forskellige mennesker (mange af dem var finansfolk eller politikere, og alle var de berømtheder på deres område, selvom jeg knap

nok vidste, hvad de hed), og jeg begyndte at tjene gode penge. Jeg blev aldrig en 'stor mester' på mit område. En portrætmalers verden er helt anderledes struktureret end kunstmalerens. Den adskiller sig også fra fotografens. Portrætfotografer kan blive meget populære, og der er også nogle af dem, der bliver berømte, hvilket aldrig sker for portrætmalere. Det er sjældent, at deres værker kommer frem i verden. Og bliver værkerne ikke omtalt i kunstbladene, kommer de heller ikke op at hænge i kunstgallerierne, men ender på væggen i en reception, hvor de samler støv og bliver glemt. Og selvom nogen tilfældigvis skulle få øje på dem og kigge nærmere på dem (fordi de ikke har andet at lave), vil de aldrig finde på at spørge om malerens navn.

Nogle gange følte jeg mig som en luksysluder i maleriets verden. Jeg beherskede kunsten og fulgte så vidt muligt samvittighedsfuldt den proces, der var den gængse. Og jeg formåede at tilfredsstille mine kunder. Det talent havde jeg. Jeg var i allerhøjeste grad professionel og udførte ikke mit arbejde helt mekanisk. Jeg investerede mig selv i det. Min pris var høj, men kunderne betalte uden at brokke sig. Men det var måske bare, fordi de generelt ikke gik så meget op i, hvad tingene kostede. Desuden gik det fra mund til mund, at jeg var dygtig til mit arbejde, så der blev ved med at komme kunder, og min ordrebog var fuld. Men fra min side af var der ingen lidenskab at spore.

Ikke den mindste flig.

Jeg var ikke blevet den maler, jeg gerne ville være, og jeg var heller ikke blevet den person, jeg gerne ville være. Jeg havde ladet mig rive med af, hvad der skete, og på et eller andet tidspunkt var jeg holdt op med at male billeder for min egen skyld. En af årsagerne var, at jeg var blevet gift og derfor var blevet nødt til at tænke på vores økonomi, men det var ikke kun det. I virkeligheden var lysten til at male billeder for min egen skyld allerede svundet ind meget tidligere, og jeg brugte blot mit ægteskab som en dårlig undskyldning. Jeg var ovre min første ungdom, og det var, som om flammen inden i mig var gået ud. Jeg havde lige så langsomt glemt, hvordan det føltes at brænde for noget.

Jeg burde selv have sagt stop på et tidspunkt. Jeg burde have taget mig sammen, men jeg blev ved med at udsætte det. Og før jeg fik taget mig sammen, sagde min kone stop. På det tidspunkt var jeg lige fyldt seksogtredive.

Kapitel 2

MÅSKE ENDER VI ALLE SAMMEN MED AT TAGE TIL MÅNEN

“Jeg ved godt, at jeg ikke kan være det bekendt, men jeg kan ikke leve sammen med dig mere,” sagde min kone lavmælt og sank derefter hen i en længere tavshed.

Hendes erklæring kom fuldstændig uventet. Jeg vidste slet ikke, hvad jeg skulle sige til den pludselige udmelding, og ventede bare på, at hun skulle fortsætte. Ikke fordi jeg regnede med, at det efterfølgende ville blive meget bedre, men på det tidspunkt kunne jeg ikke gøre andet end at vente på hendes næste ord.

Vi sad over for hinanden ved spisebordet ude i køkkenet. Det var en søndag eftermiddag sidst i marts. Midt i næste måned ville vi kunne fejre vores seksårsbryllupsdag. En kølig regn var faldet siden tidligt om morgenen, og da jeg fik beskeden, var min umiddelbare reaktion at kigge ud ad vinduet for at se, om det stadig regnede. Det silede stadig lydløst ned. Det blæste næsten ikke, men alligevel havde regnen en kulde i sig, der ganske langsomt nedkølede ens hud. En kulde, der fortalte, at foråret stadig var langt

væk. Bag den silende regn kunne jeg skimte det orange Tokyo Tower. Der var ikke en fugl på himlen. De sad vel stumme i tørvejr under et tagskæg et eller andet sted.

“Skal du ikke spørge mig hvorfor?” sagde hun.

Jeg rystede let på hovedet, hvilket hverken betød *yes* eller *no*. Jeg anede ikke, hvad jeg skulle sige, så derfor denne hovedrysten.

Hun havde en tynd, lilla sweater med dyb udskæring på, og den bløde strop fra hendes hvide undertrøje stak frem ved siden af hendes fremstående kraveben. Den lignede den der særlige slags pasta, man bruger i en helt bestemt ret.

“Jeg har et spørgsmål,” sagde jeg stift og nærmest opgivende efter at have kigget på stroppen uden rigtigt at se den.

“Så lad os håbe, at jeg kan svare på det.”

“Er det min skyld?”

Det måtte hun lige tænke over. Så tog hun en dyb indånding som en, der har holdt sig under vand i lang tid og nu stikker hovedet op.

“Ikke direkte, synes jeg.”

“*Ikke direkte?*”

“Nej, det tror jeg ikke.”

Jeg forsøgte at lodde tonefaldet i hendes stemme lidt ligesom, når man prøver at vurdere, hvor meget et æg vejer, ved at lægge det i håndfladen. “Vil det sige, at det indirekte er min skyld?”

Det svarede hun ikke på.

“For nogle dage siden havde jeg en drøm lige omkring daggry,” sagde hun i stedet. “Drømmen var så realistisk, at jeg havde svært ved at skelne den fra virkeligheden. Det var, da jeg vågnede af den, at jeg tog beslutningen. Eller at jeg blev helt sikker. Jeg kan ikke leve sammen med dig længere.”

“Hvad drømte du?”

Hun rystede på hovedet. “Jeg er ked af det, men det kan jeg ikke fortælle dig nu.”

“Fordi drømme er noget privat?”

“Måske.”

“Var jeg med i din drøm?” spurgte jeg.

“Nej, det var du ikke, og derfor er du heller ikke direkte ansvarlig.”

For en sikkerheds skyld opsummerede jeg det, hun lige havde sagt. Når jeg ikke ved, hvad jeg skal sige, har jeg det med at opsummere det, den anden har sagt (og jeg behøver næppe at sige, at det kan virke ret irriterende).

“Forleden dag havde du en meget realistisk drøm, og da du vågnede, vidste du, at du ikke længere kunne leve sammen med mig. Men du kan ikke fortælle mig, hvad du drømte, fordi drømme er noget privat. Er det rigtigt forstået?”

Hun nikkede. “Ja, det er det.”

“Men det forklarer jo ingenting.”

Hun lagde begge hænder på bordet og kiggede ned i kaffekoppen, der stod foran hende, som om der flød en spådom rundt dernede, hun gerne ville læse. Efter

hendes blik at dømme stod der noget meget symbolsk og tvetydigt i den.

Drømme havde altid betydet meget for min kone. Hun besluttede ofte, hvad hun ville, på grund af en drøm, og en ny drøm kunne få hende til at skifte mening. Men uanset hvor virkelighedsnær en drøm havde været, burde den ikke betyde så meget, at den kunne gøre en ende på seks års samliv.

“Drømmen er selvfølgelig kun aftrækkeren,” sagde hun, som om hun havde gennemskuet, hvad jeg tænkte. “På grund af den var der flere ting, der gik op for mig.”

“Hvis man trykker på aftrækkeren, går kuglen af.”

“Hvad mener du?”

“Aftrækkeren er et vigtigt element på en pistol, så det er ikke særlig præcist at sige, at det *kun* var aftrækkeren.”

Hun kiggede indtrængende på mig uden at sige noget. Det lod ikke til, at hun forstod, hvad jeg prøvede på at sige. Faktisk forstod jeg det knap nok selv.

“Har du mødt en anden?” spurgte jeg så.

Hun nikkede.

“Går du i seng med ham?”

“Ja, og det er jeg meget ked af at skulle sige.”

Jeg burde nok have spurgt, hvem det var, og hvor længe det havde stået på, men jeg havde ikke rigtig lyst til at vide det. Jeg havde ikke engang lyst til at tænke på det, så jeg kiggede ud ad vinduet igen og betragtede den silende regn. Gad vide, hvorfor jeg ikke havde opdaget det?

Så fortsatte min kone: "Men det er blot én ting ud af mange."

Jeg så mig om i køkkenet. Vi havde boet der længe, og jeg kendte rummet ud og ind, men pludselig havde det forvandlet sig til et fremmed og mystisk sted.

Blot én ting ud af mange?

Hvad skulle det betyde, at det kun var én ting ud af mange, tænkte jeg alvorligt. Hun gik i seng med en anden mand, men det var blot *én ting* ud af mange. Hvad kunne de andre ting være?

"Jeg tager væk i nogle dage," sagde hun, "så du behøver ikke at gøre noget. Det er mit ansvar, så jeg skal nok flytte."

"Ved du, hvor du tager hen?"

Det svarede hun ikke på, men det lod til, at hun vidste, hvor hun ville tage hen. Hun havde sikkert allerede forberedt sig, før hun fortalte mig det. Jeg blev grebet af en voldsom magtesløshed og havde en følelse af at tumle rundt i begsort mørke. Det var, som om historien allerede havde fået en slutning, uden at jeg vidste noget om det.

Hun fortsatte: "Jeg vil meget gerne have en hurtig skilsmisse, så jeg håber, at du vil skrive under med det samme. Og jeg ved godt, at jeg opfører mig egoistisk."

Jeg holdt op med at kigge ud på regnen og vendte blikket mod hende. Endnu en gang måtte jeg sande, at jeg, selvom jeg havde boet under samme tag som denne kvinde i seks år, stadig ikke forstod hende, fuldstændig ligesom folk kan kigge op på månen hver dag uden nogensinde at komme til at forstå den.

“Der er en ting, jeg vil bede dig om,” sagde jeg så. “Hvis det er i orden, kan du gøre, hvad du vil, bagefter. Og jeg skal også nok skrive under på skilsmissepapirerne uden vrøvl.”

“Hvad er det?”

“Jeg rejser, og det gør jeg i dag. Jeg vil gerne have, at du bliver her.”

“I dag?” udbrød hun overrasket.

“Ja, ville du ikke have, at det gik hurtigt?”

Det tænkte hun lidt over og sagde så: “Hvis det er sådan, du vil have det.”

“Det er det, og jeg har ikke andre ønsker.”

Og det var virkelig sådan, jeg havde det. Alt andet ville være bedre end at blive efterladt alene på dette triste og håbløse sted midt i den kolde martsregn.

“Jeg håber, det er i orden, at jeg tager bilen.”

Som om jeg behøvede at spørge. Umiddelbart før vi blev gift, havde *jeg* overtaget den gamle bil med manuelt gear, som havde kørt over 100.000 km, fra en ven. Hun havde desuden slet ikke kørekort.

“Jeg kommer tilbage senere og henter mit malergrej og det tøj, jeg skal bruge. Er det okay?”

“Selvfølgelig, men hvad mener du helt præcist med senere?”

“Tja, det ved jeg ikke,” svarede jeg. Det havde jeg ikke rigtig overskud til at tænke over. Tæppet var blevet revet væk under fødderne på mig, og bare det at holde mig på benene krævede næsten alle mine kræfter.

“Jeg bliver nok ikke boende her så længe,” fik hun fremmumlet til sidst.

“Måske ender vi alle sammen med at tage til månen.”

Det hørte hun vist ikke, for hun spurgte: “Hvad sagde du?”

“Ikke noget. Glem det.”

Inden klokken syv samme aften havde jeg pakket alle mine ting i en stor nylonsportstaske og anbragt den i bagagerummet på den røde Peugeot 205 med soltag. Det var mest lidt skiftetøj, toiletsager, nogle bøger og så min dagbog. Og det campingudstyr, jeg plejede at have med, når jeg tog på vandretur i bjergene. Min skitsebog og et sæt blyanter. Jeg kunne simpelthen ikke finde ud af, hvad jeg ellers skulle tage med, men hvis jeg kom til at mangle noget, kunne jeg altid købe det. Da jeg tog sportstasken over skulderen for at forlade lejligheden, sad hun stadig ved bordet ude i køkkenet. Kaffekoppen stod foran hende, og hun sad og stirrede ned i den som før.

“Undskyld, men jeg har også noget, jeg gerne vil bede dig om,” sagde hun. “Selvom vi skilles på den her måde, kan vi så ikke blive ved med at være venner?”

Jeg forstod ikke rigtig, hvad hun mente med det. Jeg havde taget sko på, så jeg stod der med tasken over skulderen og hånden på dørhåndtaget og kiggede på hende. “Blive ved med at være venner?”

Hun svarede: “Ja, hvis vi kunne mødes en gang imellem og snakke, tænkte jeg.”

Jeg forstod stadig ikke, hvad hun mente. Blive ved

med at være venner? Mødes en gang imellem og snakke? Hvad skulle vi tale om? Jeg følte, at hun stillede mig en gåde. Hvad var det egentlig, hun forsøgte at fortælle mig? Forsøgte hun at fortælle mig, at hun ikke bar nag til mig?

“Tja, det ved jeg ikke rigtig,” svarede jeg. Jeg kunne ikke finde på andet at sige. Om så jeg var blevet stående for at tænke over det i en hel uge, ville jeg næppe være kommet på noget svar, så jeg åbnede døren og gik.

Jeg tænkte slet ikke over, hvad jeg havde på, da jeg forlod huset. Jeg tror knap nok, jeg ville have lagt mærke til det, hvis jeg var gået ud iført pyjamas og badekåbe. Først da jeg stod foran det store spejl ude på toilettet på et cafeteria, opdagede jeg, at jeg var iført arbejdssweater, en hidsigt orangefarvet dunjakke, cowboybukser og arbejdstøvler. På hovedet havde jeg en gammel uldhue. Der var hvide malerpletter på den slidte, grønne sweater med rund hals, og cowboybukserne, som var det eneste nye tøj, jeg havde på, var så blå, at de næsten skar i øjnene. Min påklædning var sjusket, men ikke påfaldende, og jeg fortrød kun, at jeg havde glemt at tage et halstørklæde med.

Da jeg kørte ud fra parkeringskælderen under huset, faldt martsregnen stadig lydløst, og vinduesviskerne på Peugeot'en lød som en hæs gammelmandshoste.

Jeg vidste ikke, hvor jeg skulle tage hen, så jeg kørte rundt på må og få i Tokyos gader. Ved krydset i

Nishiazabu kørte jeg ned ad Gaiennishi-dori mod Aoyama, hvor jeg drejede til højre mod Akasaka ved Aoyama-sanchome for så at dreje igen og ende i Yotsuya. I Yotsuya kørte jeg ind på en tankstation og fyldte bilen op. Jeg fik også tjekket olie og dæktryk. Og fyldt sprinklervæske på. Det kunne jo være, at jeg skulle ud på en længere køretur. Eller måske endte det med, at jeg tog til månen.

Jeg betalte med kreditkort og kørte ud i gaderne igen. På denne regnfulde søndag aften var de næsten tomme. Jeg tændte for FM-radioen, men der var ikke andet end kedsommelig snak og skingre stemmer. Den nyeste cd med Sheryl Crow sad i cd-afspilleren, men den slukkede jeg for igen efter at have hørt tre numre.

Pludselig befandt jeg mig på Mejiro-dori. Der gik lidt tid, før det gik op for mig, at jeg var på vej fra Waseda mod Nerima. Jeg kunne ikke holde stilheden ud længere, så jeg tændte atter for cd-afspilleren og hørte nogle flere numre med Sheryl Crow. Så slukkede jeg igen. Stilheden var for stille, og musikken for larmende, men stilheden var dog at foretrække. Det eneste, jeg hørte nu, var den konstante, hæse lyd af de slidte gummiviskere mod ruden og bilens dæk mod den våde asfalt.

Midt i stilheden forestillede jeg mig, at min kone lå i en anden mands arme.

Jeg ville ønske, at jeg havde vidst det noget tidligere, tænkte jeg. *Hvorfor i alverden var det ikke faldet mig ind noget før?* Vi havde ikke været i seng med hinanden

i flere måneder. Jeg havde faktisk forsøgt mig, men hun havde haft alle mulige undskyldninger. Der havde været temmelig lang tid, hvor hun ikke havde været interesseret i sex, men jeg havde tænkt, at sådan var det en gang imellem. Jeg havde tænkt, at hun nok havde travlt på sit arbejde og var træt, eller også at det var den tid på måneden. Men hun havde altså haft et forhold til en anden mand. Gad vide, hvornår det var startet? Jeg prøvede at tænke tilbage. Måske for fire-fem måneder siden. Hvis det var fire-fem måneder siden, var det startet i oktober eller november.

Jeg kunne overhovedet ikke huske, at der var sket noget særligt i oktober eller november året før. Faktisk kunne jeg knap nok huske, hvad der var sket dagen før.

Mens jeg passede på ikke at overse lyssignaler eller komme for tæt på bremselygterne på bilerne foran mig, tænkte jeg over, hvad der var sket sidste efterår. Jeg tænkte, så min hjerne var lige ved at koge over, mens jeg automatisk skiftede gear med højre hånd i takt med trafikken og trådte på koblingen. Aldrig før havde jeg været så glad for at køre i en bil med manuelt gear, for så var mine hænder og fødder da beskæftiget, mens jeg grublede som en gal over min kones affære.

Hvad var der egentlig sket i oktober og november måned?

En efterårsaften. Jeg forstillede mig en scene, hvor en mands hænder klædte min kone af i en kæmpestor seng. Jeg så stropperne på hendes hvide undertrøje for mig. Og jeg tænkte på de lyserøde brystvorter

under den. Jeg havde ikke lyst til at forestille mig alle detaljerne, men da først filmen var begyndt at køre, kunne jeg ikke klippe den over. Jeg sukkede og kørte ind på parkeringspladsen til et drive-in-cafeteria, jeg kom forbi på vejen. Jeg åbnede vinduet og trak den fugtige luft dybt ned i lungerne, og langsomt faldt mit hjerte til ro. Så stod jeg ud af bilen. Jeg beholdt den uldne hue på og løb gennem støvregnen uden paraply og ind på cafeteriaet, hvor jeg satte mig i en af de bageste båse.

Der var næsten tomt. Da servitricen kom, bestilte jeg varm kaffe og en sandwich med skinke og ost. Jeg lukkede øjnene og faldt lidt til ro, mens jeg drak kaffen. Jeg gjorde mit bedste for at få tanken om, at min kone var sammen med en anden mand, ud af hovedet, men det lykkedes ikke rigtig.

Jeg gik ud på toilettet og vaskede omhyggeligt hænder, mens jeg granskede mit ansigt i spejlet. Mine øjne så mindre ud, end de plejede, og de var rødsprængte. Jeg lignede et vildt dyr, der havde sultet og nu langsomt forsøgte at komme til kræfter igen. Mager og frygtsom. Jeg tørrede ansigtet og hænderne med mit frottélommetørklæde og så mig selv i det legemsstore spejl. En udmattet, seksogtredivearig mand i en gammel sweater med malerpletter på.

Hvor skal jeg tage hen nu? tænkte jeg, mens jeg betragtede mit spejlbillede. Før det havde jeg tænkt: Hvordan er jeg endt her? Hvor er jeg? Og før det: Hvem er jeg egentlig?